

СИРО'МЯТНИКОВА О.В., ст. викл., каф. ЕАтаО, НТУ «ХПІ»
СИРО'МЯТНИКОВ Д.Є., студент, НТУ «ХПІ»

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ: ЗАВДАННЯ ТА ПРИНЦИПИ

Структурні зрушення, які виникають в сучасних умовах національного господарства України, стали причиною зростання невизначеності зовнішнього середовища, що значно погіршило умови функціонування промислових підприємств та істотно вплинуло на зниження їх фінансово-економічної стійкості. Це зумовлює необхідність застосування нових підходів до формування ефективних систем і механізмів антикризового управління, спрямованих на досягнення фінансово-економічної стійкості функціонування та забезпечення розвитку.

Антикризове управління спрямоване на адаптацію об'єкта управління як до змін внутрішнього середовища, так і зовнішнього, і не ставить своєю метою їх збереження в незмінному вигляді, а стимулює їх трансформацію під впливом зовнішніх факторів. Антикризове управління вирішує функціональні завдання, що спрямовані на запобігання, реагування, подолання та недопущення в майбутньому виникнення кризи на підприємстві, такі як – своєчасна діагностика фінансового стану підприємства для прийняття дієвих превентивних заходів щодо попередження кризи; усунення неплатоспроможності підприємства з використанням внутрішніх резервів та відновлення його фінансової стійкості; мінімізація

негативних наслідків кризи на підприємстві; запобігання його банкрутству та ліквідації [1].

Для формування ефективної системи антикризового управління потрібно дотримуватися певних принципів, відповідно до яких здійснюються завдання управління, підвищується його потенціал та удосконалюється організація відносин між об'єктом управління та середовищем його функціонування [2, 3]:

- Гнучкість і адаптивність. Розвиток кризи на підприємстві зазвичай характеризується стрімкою динамікою, що потребує високого рівня гнучкості антикризового управління та його швидкої адаптації до мінливих умов функціонування.

- Терміновість реагування. Стан фінансової рівноваги на підприємстві досягається ефективним фінансовим менеджментом і є мінливим в динаміці, що обумовлює необхідність стрімко реагувати на можливі порушення фінансової рівноваги підприємства на будь-якому етапі його життєвого циклу.

- Превентивність дій. Реалізація цього принципу передбачає раннє виявлення ознак кризового стану на підприємстві, що дає змогу уникнути руйнівних наслідків кризи, бо попередження та запобігання її виникненню потребує значно менше зусиль, ніж ліквідація її наслідків.

- Адекватність реагування. Необхідно забезпечити мінімізацію втрат та втрачених можливостей, бо нейтралізація загрози кризи та ліквідація її наслідків, які потребують значних фінансових ресурсів, повинні відповідати реальному рівню загрози, що виникла, і бути адекватними цьому рівню.

- Комплексність. Зважаючи на комплексний характер кризових явищ, систему антикризових заходів потрібно розробляти за усіма напрямками діяльності підприємства, функціональними підсистемами та видами ресурсів.

- Альтернативність дій. Прийняття зважених антикризових рішень вимагає розгляду максимальної кількості альтернативних пропозицій з визначенням рівня їх результативності, оцінкою витрат та врахуванням їх впливу на функціонування підприємства в короткостроковій та довгостроковій перспективі

- Пріоритетність використання внутрішнього потенціалу. У процесі реалізації заходів антикризового управління переважно використовувати внутрішній потенціал підприємства для попередження та нейтралізації кризових явищ. Це дозволить,

перш за все, досягти мінімізації часових, матеріальних та фінансових витрат.

- Забезпечення контролю. Необхідно постійно здійснювати контроль перебігу реалізації антикризових заходів з метою їх постійної адаптації до мінливих умов внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства.

- Принцип ефективності. Для забезпечення реалізації цього принципу необхідно постійно оцінювати отриманий ефект від реалізації антикризових заходів і витрат фінансових ресурсів, які були пов'язані з їх реалізацією.

Підсумовуючи вищезначене, слід відзначити, що наведені принципи, доповнюючи та конкретизуючи один одного, слугують підґрунтям організації системи антикризового управління підприємством.

Список літератури:

1. Маноїленко О.В. Теоретичні передумови запровадження заходів антикризового управління на промислових підприємствах України / О.В. Маноїленко, О.В. Сиром'ятникова // Дослідження та оптимізація економічних процесів: монографія [Під ред. д-ра екон. наук, професора Маноїленка О.В.] – Х.: НТУ «ХПІ», 2013. – С. 407-420;

2. Бланк И.А. Система антикризисного управления предприятия: важнейшие принципы и этапы [Електронний ресурс] // И.А. Бланк. – Режим доступу : <http://www.elitarium.ru/antikrizisnoe-upravlenie-predpriyatie-indikator-princip-stadii-monitoring/>;

3. Гелеверя Є.М. Антикризове управління підприємством: теоретичні та методичні аспекти / Є.М. Гелеверя, Н.В. Сумець // Глобальні та національні проблеми економіки : електронне фахове видання. – [Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2017]. – Вип. 17. – С. 243-248. – Режим доступу : <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/54.pdf>.